

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДЕМОКРАТИ ДОБУЛИ НАНОВО БІЛЬШІСТЬ У КОНГРЕСІ

ВАШИНГТОН. — Число голосів, віддане на президентських кандидатур, не скоро буде звісне з огляду на обчислення воєнських голосів. Ці голоси будуть подекуди рішальні. Але з більшостей голосів по стейтах уже певне, що президент Рузвельт відніс перемогу в 35 стейтах, добуваючи 413 електоральних голосів, а губ. Дюї добув 13 стейтів із 118 електорами.

Водночас із поновним вибором президент Рузвельт може бути вдоволені теж і перемогою при виборі конгресменів. Від першої каденції Рузвелта в 1936 році число демократів у палаті репрезентантів мало і президентові важко було переводити у конгресі свої плани. Тепер вибрано яких 20 свіжих конгресменів з Демократичної Партії, отже президент буде мати запевнену більшість конгресу до праці. У сенаті змін майже нема, отже й тут демократи мають більшість. Із 55 кандидаток жінок до палати репрезентантів вибраних є 9, в тому лише 3 свіжих, а 6 вибраних поновно. Між ними є 5 республіканок і 4 демократок.

Погляди обох провідних кандидатів на вислід виборів.

Нововибраний президент Рузвельт у своїй після-виборчій заяві, виданій із резиденції у Гайдпарку сказав, що „справді важкою подією у виборках є це, що ми виказали перед світом, що демократія це життєздатна сила; що наша віра в американські установи є незахитана; що сумління, а не насилля є джерелом могутності людської влади“.

Перелавший кандидат Республіканської Партії, губернатор Тамес Е. Дюї вчасі пресової конференції в готелю Рузвелт у Нью Йорку не дав ніяких по собі якогось пригноблення або недовілля. Навпаки, він весело заявив, що Республіканська Партія положила при виборках підстави під успіх у майбутньому. Він був вдоволені теж і тим, що сенатор Най і конгресмен Фіш перепали при виборках, бо вони не віддавали вірно сентименту республіканців.

СЕКРЕТАР ГОЛ ГОТОВИЙ ЗРЕЗИГНУВАТИ З УРЯДУ.

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол перебуває від кількох тижнів у шпиталі і не чується на силах далі вести закордонні справи Злучених Держав. Між його приятелями втримується переконня, що він зрезигнує зо свого відповідального становища, тим більше, що йому вже 73 роки. Кажуть, що з новим вибором треба надіятися певних змін у кабінеті.

ПОМЕР ВИДАВЕЦЬ ПОЛЬСЬКОЇ ГАЗЕТИ „НОВИ СЬВЯТ“

НІУ ЙОРК. — У 52 році життя і по тримісячній недужі помер М. Франц Венжинек, власник і видавець найбільшої у східних стейтах польської газети „Нови Свят“. Він прибув з Галичини в 1914 р., вписався як студент Колумбійського університету, вчасі студій заробляв як продавець книжок і хатньої обтанови. При нагоді став співробітником газети „Курер Цодзенні“, потім заложив окрему видавничу спілку „Нови Свят“, почав видавати газету під згаданим іменем і злучив з нею „Курера“. Став головою імпортової спілки „Амполь“ яка спроваджувала польські шинки з краю і доробився маєтку. У політиці брав важку участь і це була його ідея зорганізувати Польсько-Американський Конгресовий Комітет, якого був віцепрезидентом.

ЗГІНУЛО 12 ЛЮДЕЙ В ЗАЛІЗНИЧІЙ КАТАСТРОФІ.

КОЛПАК (Каліфорнія). — Потяг Челенджер, приналежний до підприємства Содерн Пасифік Рейлрод, вискочив з рейків на скруті у горах три милі звідси. У потязі було 792 подорожних. З них згинули 12, а покалічених нараховують на 100. Машиніст і паляч виратувалися від смерті. Потяг їхав із Шікаго до Сан Франсиско.

ПЛАНИ СТАРЕЧОЇ ПЕНСІЇ ПЕРЕПАДАЮТЬ ПРИ ГОЛОСУВАННІ.

ВАШИНГТОН. — Із досішних обчислень виборчих можна замітити, що кілька пропозицій для введення в життя стейтових фондів для вилати старечої пенсії, перепадали при голосуванні. І так виборці поставилися неприхильно до такого плану у стейті Вашингтон, Каліфорнія, Арізона, й Орегон. Зате прихильно поставилися виборці при голосуванні „Малого плану Тавсенда“ для введення пенсії на старість у стейті Колорадо.

Будуть переводити міжнародні переговори

ВАШИНГТОН. — Надіються, що президент Рузвельт візьме участь у цілій низці важних конференцій в Європі, які були затримані з причини передвиборчої непевності. Так кажуть, що впершу чергу президент відвідає Францію разом з Чорчилем, а при цій нагоді відбудеться десь на Середземному морю стріча Стадіна з Рузвелтом і Чорчилем. Треба теж надіятися, що президент Рузвельт відвідає Англію й познайомиться з провідниками англійської політики.

Окрім же жде президента праця над виключенням плянів безпеки миру, розпочатих на конференції в Домбартон Овкс. Продовження конференції має розпочатися в січні 1945 р. Тому, що президент вийшов не лише особистим переможцем із виборів, але теж і скріпив своє становище в конгресі, є загальне переконання, що він зможе перевести свої міжнародні плани.

АРГЕНТИНА ВВОДИТЬ ДЕРЖАВНУ КОНТРОЛЬ НАД НІМЕЦЬКИМИ ФІРМАМИ

БУЕНОС АЙРЕС. — Аргентинський уряд вивав розпорядок, яким вводить строгу контролю над підприємствами, заложеними державами Осі. Будуть вважати, щоб діла були переведені строгу в бізнесовій дусі, без домішки політики. Колиб яке підприємство не прищорвилось до вимог уряду, тоді уряд може вивалити. Таксамо й фірми, котрі не зможуть переводити трасакцій бізнесових вивалити до воєнного положення, перейдуть на власність уряду.

БЕРЛІ ДАЛЬШЕ ОБСТОЄ СВОБОДУ ПОВІТРЯНИХ ШЛЯХІВ

ШКАГО. — Предсідник Міжнародної Авіаційної Конференції, американський асистент секретаря стейту Адольф А. Берлі, повернувся до своєї праці після короткої неприявності і розпочав доновно переговори для здійснення американського плану свободної конкуренції у повінній цивільній дотунстрі. Це не виключає існування якогось міжнародного тіла для у-правильнення відносин між поодинокими державами й тому Берлі надіється дійти до компромісу з британськими та канадійськими делегатами.

Аліанти радіють з американських виборів

ЛОНДОН. — Лондонська преса назагал дає до зрозуміння, щоб її мовчання про американську виборчу кампанію не брати за доказ, що для британців вислід американських виборів є байдужий. По закінченню виборів британська преса перервала мовчанку своїх передовиць у цій справі, і просто кожна газета подала про ці вибори якийсь погляд.

Назагал, британська преса представляє в цій справі майже однодушний фронт. Всі газети радіють, що в цих виборках виграв Рузвельт, а не Дюї. Вони дають тим до зрозуміння, що такого вислуду собі бачили, коли цього нікого не зрозуміли. Як каже „Дейлі Геральд“, британці думають, що вибір президентом Дюї був би скрині всі ці впливи, що звелиб на ніщо боротьбу за нові свободи для всего людства. Вони добачують одну з причин його програми в тому, що коло Республіканської Партії все ще віє духом ізоляціонізму. Перемогу Рузвелта вони пояснюють як дання йому тої повновасти, котрої відмовлено колись Вилсонови.

Подібну радість висказують радіові коментатори й провідники всіх британських політичних партій.

НІМЦІ ПОСПУСКАЛИ НОСИ І ГОВОРЯТЬ ПРО КВАСНИЙ ВИНОГРАД

ПАРИЖ. — Вибір Рузвелта був тут найбільшою новинкою дня. Всі добачують у тому потвердження Рузвелтової заграничної політики, на яку французи дивляться як на гарантію перемоги в війні у мирі.

Дюї видно в Франції мало відома особа. Німецькі радіові коментатори присвячують американським виборам багато уваги. Хоча до виборів вони правильно висказували якісь надії на повалення Рузвелта, геббі з того Німеччині мала прийти якась користь, тепер вони однодушно заявляють, що вони згорі знали, що вибори якраз так випадуть та що, який би вислід виборів не був, Німеччині це байдуже. Вони додають одначе, що Рузвельт це випробований ворог німецького народу. Всеж вони висказують надію, що виголошені в виборчій кампанії промови Дюї проти Рузвелта це забудуться та що це буде довго перешкаджати Америці вернутися до єдності.

У подібному тоні говорять японське радіо.

ЗАМАХОВЦІ ВІЯВЛЯЮТЬ СЕБЕ ЖИДІВСЬКИМИ ТЕРОРИСТАМИ

КАІРО. — Спродадженням з Палестини британським поліцаєм вдалося добути від двох замаховців, що вбили лорда Мойна й його шофера, признання своєї ідентичности. Оба вони заявили згідно, що доконали замаху на приказ групи крайних жидівських націоналістів, на чолі котрої стоїть польський жид Штерна.

Тимчасом у Палестині різні жидівські організації виступають з гострою критикою поступку та організації Штерна. Жиди побоюються для себе некорисних наслідків від цього акту загорільців.

АМЕРИКАНЦІ ГОДУЮТЬ ГОЛОДНИХ НІМЦІВ. — На образку бачимо німців, біженців з німецького міста Аахен, що вже є в руках Аліантів. Сцена знята в бувших німецьких військових бараках в Бранд у Німеччині, де тепер ті біженці перебувають. Бачимо, як сидять на соломі й їдять, хто з чого може, що їм дали їсти американці. Таких біженців має там тепер бути до 4,500.

АМЕРИКАНЦІ ПОЧИНАЮТЬ НОВУ ОФЕНЗИВУ В ЛЬОТАРИНГІ

ГОЛОВНА КВАТИРА ТРЕТЬОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ. — Американська Третя Армія в Льотарингії відкрила нагло атаку на відтинку між Мецом і Налсі, перемогла супротивляючихся німців та посунулася 27 миль широким фронтом від три четверті милі до трьох миль наперед. Звільнила при тому з ворожої окупації 20 містечостей. Поступ зроблено серед надзвичайних труднощів; воюкам нераз приходилося брости болотом по пояс та переходити виляті ріки.

Офензива генерала Петена почалася звичайно від страшного гураганного огню („баражу“). Інженіри працювали з блискавичною скорістю коло нових мостів на рвучих ріках, направляючи розбиті дороги й підмити гати. Вони звичайно працювали під ворожим огнем. Вони згорі знали, яких мостів треба на кожну ріку й мали мости готові, зроблені в фабриках.

Американський артилерійний огонь був небувалим явищем. Підчас коли німці ніколи не стріляли водночас більше ніж 3—4 гармати, американці стріляли водночас з усіх батарей баталіону. Німецька артилерія відповідала слабо. Зате піхота ставила завзятий опір. Одначе ті з німців, які мали нагоду піддатися, заявляли, що вони були раді дістатися в полон; вони говорили зо страхом про американський „бараж“, що видно зломав зовсім їх боєвого духа.

Нова офензива вимагає довгих приготувань. Кажуть газетарі, що тривали вони повних 6 тижнів.

НІМЦІ СТАВЛЯТЬ ЗАВЯТИЙ ОПІР НА ПІВНОЧІ

ГОЛОВНА КВАТИРА АМЕРИКАНСЬКОЇ ПЕРШОЇ АРМІЇ. — Американські фронтові війська втратили село Комершайдт, котре вони були заняли кілька днів тому. З цього села американці робили собі базу заняти навоє сусідуюче з ним село Шмідт, вини зовсім розбите. Ці цеповодження американських військ вказують на скріплення ворожого спротиву.

Американці всеще вперто держаться в Фосенку, не дивлячися на безуспішні німецькі спроби вибити їх звідти. Американські війська мали локальні успіхи в околиці Сімонскалю й Ляфетсбранду.

Є це одна з найлютіших битв від висадження військ у Нормандії. На дворі холодно й дует проймаючий вітер. Часто перепадають дощі, а болото сягає до колін. Німці бомбардують американські позиції день і ніч.

НІМЕЦЬКІ ЛІТАКИ НЕ СТАВЛЯТЬ ОПОРУ.

ЛОНДОН. — 350 американських бомбовиків вилетіло в середу з 850 британськими боевиками на рейди на Німеччину. Головною ціллю нападу були рафінерії коло Мерзебургу. Звичайно ці рафінерії є сильно оборонені літаками. Цим разом проти американських і британських літаків не вилетів ні один німецький.

Щойно минулого четверга зведено над Мерзебургом великий повітряний бій, що коштував німців 208 літаків.

НІМЦІ ХВАЛЯТЬСЯ НОВОЮ ТАЙНОЮ ЗБРОЄЮ.

ЛОНДОН. — Німецька пропаганда розхваляє постійно нову ракетову бомбу, що мовляв є багато сильніша від першої, яку досі послано на Британію. Німецьке радіо каже німцям сподіватися від неї надзвичайних вислідів; мовляв, вона зовсім розібе Лондон і всю південну Британію.

Бритійський уряд не подає ще ніяких вісток про нову бомбу. Вісти, що дісталися з Лондону до нейтральних країв, кажуть, що лету бомби зовсім не чути. Кажуть, що вона летить зо скорістю 730 миль на годину, може долетіти на віддалі 200 до 300 миль і має коло тони вибухових матеріалів великої сили. Деякі бомби того роду, випущені німцями на пробу над Балтиком, попали в Швецію.

НІМЦІ СПОДІВАЮТЬСЯ ВЕЛИКОЇ РОСІЙСЬКОЇ ОФЕНЗИВИ.

ЛОНДОН. — Берлінське радіо каже, що російська армія збирається починати в Східній Пруссії нову велику офензиву. Мовляв, офензива може початися кожної хвилини.

Московські комунікати про цю офензиву не говорять нічого. Не говориться в них теж про ніякі більші операції на Мадярщині.

До Туреччини прийшла вістка з Будапешту, що від вибуху вилетів там у повітря головний залізничий дворець. Згинуло при тому багато людей.

ГУРАГАН ЗДЕРЖУЄ ШИРШІ ОПЕРАЦІЇ НА ЛЕЙТЕ.

ГОЛОВНА КВАТИРА НА ЛЕЙТЕ. — Через страшний тропікальний гураган американські війська на острові Лейте були примушені здержати свою офензиву проти японських військ. Місцями одначе завзяті бої не переривалися, а артилерія постійно бомбардувала ворожі позиції.

ШУКАЄТЕ ПРАЦЮ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1944 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1948.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошує хоча мати своє оголошення.

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Справа війни по війні

Склалися зовсім випадково, себто без ніякого попереднього планування, що три державні провідники майже в той самий час порушили ту саму справу, головну справу повоєнного світа, і відкрили нам тим самим головний удар сил у майбутньому світі.

Заговорив у тій справі наперед Гайнріх Гімлер у своїй промові до бувших німецьких колоністів на територіях советського союзу, що звідти втекли перед наступаючою червоною армією. Хоча нині за вождя Німеччини ще далі уходить Гітлер, та, за донесеннями з її нутра, нема сумніву, що влада Гімлера нині рівна Гітлеровій, а може навіть від неї більша. Сказав Гімлер цим колоністам, щоб вони не попадали в розпуку зприводу свого відступу з Росії, бо скорше чи пізніше німецька армія знову піде поза границі Німеччини й доведе наново території, що потрібні для збільшення німецької імперії. І запевнення це давав Гімлер зовсім не на те, аби збаламутити німців щодо майбутнього висліді теперішньої війни; він зовсім явно сказав, що він говорить це з притиском, не дивлячися на те, що якраз справи Німеччини не стоять тепер як слід. Ці слова Гімлера не є ніякою несподіванкою, бо йдуть вони по лінії подібних заяв нацистичних лідерів, котрі, бачучи програ в цій війні, вже зовсім явно говорять про потребу приготування нової світової війни.

У своїй промові в навечеря президентських виборів в Злучених Державах, Ф. Д. Рузвельт, дотеперішній президент і поновий кандидат Демократичної Партії на той самий уряд, сказав між іншим: „Цим разом, ми мусимо бути певні, що миролюбні народи світу звяжуться разом рішенням поставити війну поза правом і запобігти війні“. Так говорив кандидат одної великої американської партії, а кандидат другої партії, якби його спитали сказати свою думку в тій справі, був би певно згодився з кожним словом цього уступу. А вже він дав раз наголовок цілій своїй мові: Це мусить бути остання війна. Отже котрий лідат не був би був вибраний нашим президентом на найближчі чотири роки, можна сказати, що в одному пункті американська політика останеться та сама: американський уряд буде зміряти до того, аби це була остання війна.

На цю програму годяться певно провідники всіх Об'єднаних Держав. Припадково, в той самий день, як говорив Рузвельт, говорив у Москві Сталін, і він теж висказався за те, аби миролюбні держави зорганізувалися, аби покласти край дальшим агресіям, а тим самим новим війнам. У промовах Чорчіла таких заяв можна знайти не одну.

Чи ця політика остаточно буде успішна, себто чи вона докаже того, до чого вона зміряє, нині ми знати не можемо, але як це нині видно, у повоєнному світі закрюється виразне стремління великої спілки великих держав за постійний мир. У тому світі певно ще будуть чинники, які будуть зміряти до нової війни, але прихильники мира, що віднесуть перемогу в цій війні, будуть старатися ослабити противні сили до того, щоб вони ніколи не піднялися або піднялися як можна найпізніше.

Чим є Советський Союз?

В лондонському журналі "The Fortnightly", за місяць вересень 1944, появилася стаття під таким наголовком: "The U. S. S. R.: Empire or Commonwealth". Невідомим нам ближче її автором є: Walter J. Kolatz. Як подано, є він автором книжки "Stalin and Eternal Russia", що десь недавно вийшла.

Зазначуємо відразу, що автор не є неприхильний Советам. Радше сказати, що прихильний та що припускає такі різні в ній перемиї, що та співпраця, яка тепер існує між нею і Британією та Злученими Державами, буде продовжатись і по війні.

Автор виходить з такого założення, що як старої Росії не могла Європа зрозуміти, так в це більший міри можна те сказати про нову Росію, себто про Совети.

Советська Спілка це не Британський Комонвелт.

Беручи під увагу деякі конституційні зміни в Советах, де то твердить, що Советський Союз зможе згодом переіменуватись в шось таке, чим є Британська Спілка („Комонвелт“). Та це, каже автор, значить не розуміти того, чим є Совети, хто в них рядять. В Британській Спілці можуть існують в поодиноких державах, членах Спілки, різні політичні напрямки, а в Советах може бути всюди тільки один напрямок, себто той, який представляє Комуністична Партія. Якась друга партія є не допускаема.

Автор обороняє цю однопартійну систему, кажучи, що вона є така відповідна для Росії, як є відповідна система демократична для Британської Спілки.

В Британській Спілці можуть бути серед її членів-держав теж і різні економічні напрями та плани. Та в Советах є тільки один економічний план, що виходить з центра, з Москви, якому мусять підпорядкуватись усі території й держави, що входять в склад Советського Союзу. І то враз з своїми природними багатствами, з нафтою в Азербейджані, вугіллям в Україні, чи бавовною в Узбекістані.

Що більше: як у політичному так і економічному змислі Москва ніколи не дозволить ніякому країни, членови Советського Союзу, відірватись від нього, чи навіть ухилитись від виконання економічного плану, якщоб яка територія вважала цей план шкідливим збоку своїх національних інтересів.

автоматично надавав нагородженому рангу полковника, отже Паволоцького представлено одночасно до підвищення у рангу генерал-хорунжого. Представлення писав самий генерал Стенбок - Формор; тимчасовий командуючий корпусом, генерал Хелчицький дав від себе найкращу, яку міг, атестацію. Не менш гарну атестацію дав командуючий армією — Бросілов. — бо до його армії хвилево прилучено четвертий кінний корпус у стратегічно-тактичних причин. Однак — прибуло нове начальство і представлення на завжди застрягло у головному штабі. Що з ним сталося — Паволоцький довідався аж напередодні революції...

Дислобкатий наказ генерала Хелчицького по корпусу Паволоцький перебрав від ротмістра Немирника. Граничні лініями відтинку корпусу встановлено допливи Сяну до сходу, — річка Танва з півночі і р. Скло з півдня. З півночі — в Тарноградському напрямку займала становища пята донська козацька дивізія — 24 сотні при дванадцятьох гарматах легкої артилерії. Друга злучена козацька — 18 сотень при 16-тьох гарматах і одним полком в корпусному резерві займала відтинку на захід від Чесанова. 16. кінна займала позиції по лінії Футоро - Воля-Старе-Село, дванадцятьма ескадронами²⁴⁾ гусарської бригади уланської бригадою в корпусному резерві, при 18 гарматах. Від Старого Села напередень тягнулися позиції третьої кавказької дивізії з 24-ма гарматами. Сили корпусу вносили 96 сотень при 70 легкіх гарматах на відтинку коло 45 верств. Сили аж надто слабкі з уваги на некомплект сотень, а ще більше на катастрофічний брак гарматних стрілен: ні один артилерійський дивізіон не міг похвалитися хочаб двадцятькою набоїв на гармату. На долю гусарської бригади припало боронити залізницю й околиці здовж берегів річки Любачівки. Дивізії з півночі боронили флангових підступів до стайці місточка. Стичність з

Звено: московський нарід і московська мова.

Крім одної партії й одної політичної та економічної системи, пише автор, є ще шось дуже важне, при помочі якого Москва держить купи советські краї. Тим звеном є, на його думку, московський нарід, що не тільки творить подавляючу більшість у Російській Советській Соціалістичній Республіці, але є розкинений у виді поважних меншин по всіх інших 15 республіках, членах Советського Союзу. У деяких республіках, представляє цей московський нарід більш „цивілізоване населення“ ніж автохтонне. Це особливо на азійських територіях. Росіянин, пише автор, є в таких республіках всюди учителем і цивілізатором, промисловим і залізничним менеджером, як і відіграє важну роль у місцевих урядах.

Крім цього так є, що у всіх національних республіках московська мова є другою мовою, а на підставі декрету з 13. березня 1938 року всі діти неросійських родичів мають обов'язково вчитись російської мови.

Там, де є мішане населення, росіянин є звязковим і суддею. Знов те, що комусь видається з назви є такими республіками як „молдавська“, „карельська“ чи їм подібна, є наділі „російськими“. Наприклад: Столиця Карельської Советської Республіки, Петрозаводск, є наскрізь російським містом. Знов у столицях бадгіських держав, де нема більше як 5% росіян, советська влада насила уже тепер росіян з Росії, заповнивши ними усі визначніші уряди.

При такій політиці, недиво, що й Одеса як пише автор, є й тепер далеко більше російським містом, ніж українським.

Вичистили „проти-російські елементи“.

Національний свідомості українців і білорусів надається у Советах, пише далі автор, щораз вирівнішу російську подобу. Дослівно пише автор так:

„Впродовж затяжної і дуже важкої боротьби, між роками 1928-1937, українське політичне та культурне життя було позбавлене чистими усіх проти-російських тенденцій і остаточно Білорусь та Україна були піддані під провід осіб, яких відданість, з точки Все-Союзної, була понад усім сумнів... Теж забезпечення себе перед тим, шоби мови, українська й білоруська, не за-

позичали надто слів з зах.-слов'янських мов, а шоби російськими та міжнародними виразами заступати ті слова, яких бракує в українських і білоруських словниках, у всякому випадку, щоб не вживати польських слів. Усякі змагання в білоруському та українському науковому житті, що до цього не застосовувались були накладені як контр-революційні“.

В інших, не-українських, советських республіках, як от на Кавказі, отой процес ще виразніший. Там російська мова має ще більший вплив у культурному та урядовому житті. А промисл, коли іде про провід, є майже виключно в руках росіян, хоч на урядових становищах бувають вже часом і люди і з місцевого населення, що в порівнянні з царатом, пише автор, треба вважати поступом.

Російський вплив на азійсько-російській провінції зростає останніми роками, коли то до тих провінцій перенесли різні культурні, наукові, містські, чи економічні установи з західної Росії в звязку з війною з Німеччиною. А коли ще брати тут під увагу і різні советські переселення, то стає на явним, що в Советах іде скорим темпом перемішання мов і національностей, причому, ще більше зростає вплив російської мови і російського елементу взагалі. Ось ті всі перемиї, пише автор, є для Советів найкращою гарантією, що вже більше не відірвуться на поодинокі советських землях такий територіальний націоналізм, що став би небезпечним для цілості Советів.

Підпорядкуватись російській імперіалістичній ідеї!

Автор ще зазначає, що це не означає, що Совети вже цілком ліквідували територіальний націоналізм. Вони не мають, каже він, нічого проти плекання національних традицій, але тільки в такому виді, щоб це не шкодило в нічому російській імперіалістичній ідеї.

Совети, каже далі, навіть у деяких випадках піддержують у деяких республіках територіальний націоналізм, дозволяючи йому бути агресивним супроти тих земель, що межують з ними республіками. Але це тільки на те, щоб таким чином здійснювати легше й скорше російській імперіалістичній ідеї.

Ось таким чином, пише автор, в Советах є Богдан Хмельницький героєм України, бо він заключив договір з Москвою, а не Іван Мазепа, противник Петра Великого.

Подібно можна завважити і

у відношенню до інших советських республік і до інших не-російських народів. Те, що нова конституція дає певні психологічні концесії львівським націоналістам, не можна брати, пише автор, „за справжній концесії, бо комуністи і москвини є всюди по всіх землях Союзу Советських Соціалістичних Республік“. Крім того, не заважає писана конституція, але та, що дійсно здійснюється, а вона, поясняє автор, може бути в разячій противенстві до писаної. Наприклад: у конституції з 1936 року не згадується за Комуністичну Партію, ні за Сталіна, а прешнь саме вони є найважливішими чинниками, коли іде про здійснювання конституції. Цеж вони рішають, як треба конституцію розуміти і як її примінувати.

Таке саме є і з спеціальними правами, що то призначені окремим республікам. І тут теж не рішає те, що є в письмі, а те, як воно здійснюється. Так зваді окремі права дані республікам, є всетаки потрібні Советам для поширення советської імперії, особливо в Азії, себто для російських імперіалістичних цілей. Жих 13 республік граничить з чужими державами, а половина з них, пише автор, може легко злочувати територіальні претенсії до територій сусідних держав, де живуть у більшому числі ті самі народи, що тієї советській республіці, що зголошує свої права до тих територій. Саме на тому, пише він, опирає советська загранична політика лінію Курзона в сочесько-польським спорі. Знов через історичні права Литви до Східної Пруссії, будуть Совети вимагати теж і прилучення певної частини Пруссії до Советів, згл. до Литовської Советської Соціалістичної Республіки. В тому, каже далі, Совети будуть опиратись на литовських націоналістичних територіальних домаганях, що були предложені

литовцями в 1919 році Мірвої Конференції в Парижі. В такій самій спосіб, визнає автор, будуть видвинені, тепер чи пізніше, ще й інші советські територіальні домаганя, звязані з Румунією, Фінляндією, Туреччиною, Іраном. Наприклад, поясняє автор, з таким краєм як Іран (це стало тепер дуже актуальним) Совети можуть легко розправитись при допомозі домаганя Азербейджанської Советської Соціалістичної Республіки, що має населення таке саме, як те, що є в іранській провінції тої самої назви.

Подібно може бути застосоване при здійснюванні советських планів на Дадекому Ході про здійснювання конституції. Цеж вони рішають, як треба конституцію розуміти і як її примінувати.

З цього, пише автор, годі заключати, щоб до усіх 16 советських республік та до усіх 180 більших чи менших народів, що живуть у Советах, були застосовані завжди одні й ті самі методи. Буде велико, відповідно до згаданих вище інтересів. Автор дає призначення Советам за те, що вони в розмірно короткому часі зробили немало для уцивілізації багатьох азійських племен чи народів, чи їхнього економічного піднесення. Він теж надіється, що Совети не будуть робити дуже великого вжитку з національних аспірацій поодиноких народів, себто що не будуть змагати до надто великого територіального збільшення. На тому він і кінчить статтю.

Оця стаття стверджує у головному те саме, про що поетійно пишеться і у нас, а саме, що Совети це продовження давних російських імперіалістичних мрій і планів, а теж і перевага, всюди і в усюмо не тільки російської політики, але й російської культури, російського елементу.

Уміру того, як аліантські війська заходять на території, що були окуповані німецькими військами, в їх руки попадають оставлені там німцями різні документи, що свідчать про німецькі плани супроти різних країв. Останніми днями розкрито аж два такі „сети“ плани, а кожний з них показує як не можна краще й німецькі наміри й німецьку національну вдачу.

Британська Інформаційна Служба, що відповідає нашому Офісові Военної Інформації, щодня подала до публічного відома, що в одному великому гаражі на окраїнах бельгійської столиці Брукселі відкрито великий склад мап для німецької армії для переведення інвазії Британії й Ірляндії. Як каже британський уряд, карти показують, з якою докладністю й солідністю німці приготувалися до нападу на Британію.

Властиво це не були одні карти, а цілі просто підручні наїзду. Крім карт там були ще плани, фотографії й пояснюючі тексти. Карти вкривали до найменших подробиць цілу Британію й Ірляндію. Карти були зроблені з найкращих англійських мап. Плани кожної міста й містечка подавали до найменших подробиць якщо не всі вулиці, то принаймні головні комунікаційні артерії. Карти бережжя були зладжені так, що навіть людина, яка на картах багато не розуміється, могла легко пізнати з карти околицю, до якої вона наближалася.

Доданий до цих карт провідник подавав різні інформації про край, головню з мілітарного боку. З цих власне провідників уже можна було набрати докладного вражіння,

які плани супроти Британії мав нацистичний уряд та якої політики мала держатися супроти британців німецька армія. З тих планів видно, що німці задумували наперед зламати британський повітряну силу. Добувши перевагу в повітря, вони мали затопити здовж побережжя блокадові кораблі, що мали на цілі не допустити британську флоту висаджувати війська на побережжя рідного краю. Головні німецькі сили мали бути висаджені в Британії в двох головних місцях. Одна армія мала на цілі стягнути британські сили з Лондону та відслонити в цей спосіб британську столицю для удару другої армії. Остаточний бій за посідання Британського Острова мав бути зведений у західній Валлі.

Того самого дня, коли проголошено в Лондоні зміст німецького плану інвазії Британії, російський письменник Ілля Еренбург розкрив в черговій бюлетені Російського Інформаційного Бюро низку документів, добутих з німецького архіву в Любліні. Мали ці документи в архіві титул: Упадок Москви. Змістом їх приготування маніфестацій згадано наближаючого добуття Москви німцями. Були вони саме зладжені в 1941 році, коли упадок Москви видавався питанням дня. Приготування робив уряд генерального губернаторства Польщі.

Про розміри й цілі цих приготувань дають поняття деякі виїмки з тих документів. В одному з них державний радник Еленбуш, начальник департаменту пропаганди в Кракові, шле своїм підляглим урядовцям у Варшаві, Любліні й Радомі строга довірочний приказ, у якому каже їм при-

Пляни, що зійшли на ніщо

Пляни, що зійшли на ніщо

Пляни, що зійшли на ніщо

Пляни, що зійшли на ніщо

Пляни, що зійшли на ніщо

ОЛ. ЛУГОВИЯ.

Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах

(Перший том трилогії „Огнем і Кров'ю“)

78)

XXXIII.

В бою під Олешцями Чернігівські гусари розгромили полк мадярських гонвед-гусарів і п'ятий баварський уланський та драгунський. Ворожий натиск стримано мало не на тиждень, змушено його відтягнути за Сян артилерію і заліпні частини. Австро-німецька команда контр-атаку Чернігівців прийняла за протинаступ російського фронту, не вірила, що це диверсія одним — одного полку. Коли довідалась правду — не виходила з дива. Акцією Чернігівців ударемнено її заміри створити вузькі мішки для криля третьої й восьмої російської армії. З російського боку бій під Олешцями показав, що може вдяти незначна частина під орудою бистро-

уного, відважного команданта, як що вождьство його любить, і йому вірять. Та показав і всеросійську рутину, задріст і підступства у всій їх величч. Вмішалися у справу темні, закулісні сили. І замість нагороди учасників бою і Паволоцького — ордери Юрія одержали полковники Сербрянчуків і Кулінін, що бо під Олешцями навіть не бачили і вже за рік оба іменовані генералами. А Паволоцькому проголошено „Височайше“, тобто царське „благовоління“, даючи рік старшинства у ранзі підполковника. Дивувалися всі вищі командианти, як то сталося? Паволоцького представлено до нагороди орденом Юрія третьої степені, — бо четвертої вже мав, — а Юрія третьої степені

24) Ескадроном зветься сотня у регулярній кінноті, а сотнею тільки в козацьких частинах.

НА ТЕМУ „УКРАЇНСЬКОЇ ВИЩОСТІ“

Канадійський „Український Робітник“ помітив цікаву статтю Ганни Арабської п. н. „Українська Вищість“, в якій підносить черги українського народу, зазвичайні серед канадійських українців, виходячи з такого заложення, що якщо інші народи мали рацію говорити „про свою вищість“, то й українці мають дещо такого, що можуть вважати „вищим“. П. спостереження такі:

Привязання до землі.

Канада складається з багатьох народів, між ними велике число тих, що вважають себе за найкультурніших. І власне в Канаді людина спостережлива має широку можливість порівняти високість життя одного народу до життя другого народу і я скажу, не з своєї національної чванливості, але з правдивого спостереження, що Канада краща хліборобів, як наші фермери західної Канади, не має. Це також дуже слушно завважив бувший королівський заступник в Канаді, бл. п. Лорд Твідсмур. Хоч може наші фермери не ведуть таких точних фінансових рахунків своєї продукції, своїх витрат і прибутків, як фермери других народностей, то це лише тому, що наші фермери не вважають своєї індустрії за матеріальний „бизнес“. Свою землю українські фермери вважають за своє господарство, за свій дім і люблять своє заняття не задля грошей і центів. Українські фермери це хлібороби з діда-прадіда.

Любов до землі змалював найкраще наш письменник Василь Стефанук у своїй оповіданні „Камінний Хрест“. У нім бідний гуцул Іван, як лишив свій горб, кусок своєї землі, до слезам в очі казав: „Колись я знав багато пісень, а всі забув; знав я багато все, та й позабував, а свого горба я ніколи не забув. І вмирати буду, то мій горб буде стояти мені перед очима“.

Людя матеріалістичних поглядів тяжко розуміти привязання українського хлібороба до землі. І тому, що наші хлібороби дивляться на свою землю з точки душевного привязання, а не з точки матеріальних зисків, їх земля є все старанно оброблена, на час обсяна й видає найкращі плоди. Коли прийде час жнив і молочення збіжжя, то наші

фермери з цілою родиною не знають спочинку ні вдень ні вночі; уміють використати не тільки дні, але й ночі за гарної погоди. Вони не знають вчасі важких хліборобських праць ані що то значить іти на якісь забави, чи кожної суботи увечір до міста на розвіянки й „шопи“. Наше хліборобське жіноцтво не вміє ховати своїх лиць і рук від сонця й вітру, щоб не обгоріли. Жіноцтво з молодшого нашого покоління вже й собі зачинає ховатися від сонця, від джегела здоровля й життя. Але це цяцкання білоручок не від нас походить.

Недавно казав мені один фермер походженням німець, меноніт: „І я вмію працювати на землі й походжу з покоління із хліборобської класи. До того маю ліпшу землю, як мої сусіди українці, і в нас менонітів нема стільки релігійних свят, як у вас, українців, а я негоден ніколи не тільки перевищити, але навіть дорівняти вашим фермерам у продукції збіжжя, городини й домашньої худоби“.

Християнське відношення до ближніх.

Це щодо нашого високого знання хліборобського господарства. Але в чім наш нарід стоїть найвище, то це в високо-людям і християнським відношенні до ближніх своїх. Оповідав мені один англієць, як то в часі ще недавнього перелому воєнного безробіття в Канаді він вертав з далекої Півночі, де думав дістати заняття при будові Порту Нелсон. Не діставши там заняття, був змушений вертати пішки — сотки миль і без цента при душі. Ось його слова:

„Між наших людей нема чого йти. Людям без грошей. Звід кожного порога англієцької хати мене прогнали й наваля волоцюгою, що не хоче робити. В тій моїй біді я пізнав найкращих людей, а це українці“. До котрих тільки дверей в українській хаті я застукав, то мене прийняли: дали мені їсти, дали місце переспати, і ще дали стільки харчів на дальшу дорогу, скільки годен був нести. Багато я нераз негарного й неприхильного читався про українців в нашій пресі, а тепер я бачу, що ці опісци образили людей з найстаранно обробленою, на час обсяною й видає найкращі плоди, і гідністю“.

І це правда, що нас, особли-

готовитися до якнайвеличчшого відсвяткування німецьких військових перемог, як тільки прийде вистка про добуття німцями Москви. Еленбуш каже, що святкувати таку річ є обов'язком цілого німецького народу та що це є обов'язком кожного німця взяти участь у такому національному святі.

Приказується далі командантам стягнути на це святкування як найбільше число поляків. Можемо догадатися, що втягненням поляків на таке свято нацисти задумують втягнути поляків до своєї політики як співучасників великої перемоги.

Вироблено навіть програму свята. Отже головну промову має виголосити генерал-губернатор Кракова. Мають бути штучні огні, звичайно над берегами ріки, очевидно, не стільки для безпеки, як на те, щоб надати огням надзвичайного чару. Мають бути теж місцеві бесідники, і їх маєть замовити згори.

Інші документи розкривають інші приготування. В одному приказі наприклад приказується на день того великого національного свята позмінати імена головних вулиць по польських містах на Вулиці Перемоги. В подібний спосіб маєть попереіменити імена готелів і каварень.

Між проготованими на це національне свято документами є готовий начерк прокламації, що її мав видати генерал-губернатор, в котрій уже подано день і годину свята, головного бесідника, пункт збору, тощо. Між найденними в архіві листами є письмо радника пропаганди, яким цей шукає штучних огнів та клякстерів для розліплення перемог наліпок і прокламацій перемог.

Словом, усе зроблено з німецькою солідністю. Та цієї німецької солідності не розтягнуто чомусь на добуття Москви, як у першому випадку не розтягнуто на довершення інавазії Британії.

во, як наш нарід лише тут у Канаді осівся, погано осуджували, бо нас не знали — не знали наших добрих сторін. І що злого хто з нас зробив, то вся наша еміграція мусіла за це терпіти.

Та кому треба людяної вищості!

Наш нарід з малим переривом у 1918-19 рр. є бездержавний уже близько 300 років. Його національна воля й рух під чужими владами всіма способами були обмежувані й нищені чужими правами, розпорядками, поліцією й пропагандою. Другий нарід, як би був попав в таке положення на такій довгий час, то був би не видержав і пропав без сліду. А наш нарід не тільки це все переніс, але ще й сотворив свою високу культуру й видав багато визначних людей.

В часі своєї бездержавності наш нарід кілька разів збройно виступав проти чужої влади на своїх землях. Найліпше зорганізованим українським повстанням було повстання великого Гетьмана Богдана Хмельницького. Під його проводом наш нарід не тільки показав свій великий мілітарний хист, але й показав себе здібним до державного будівництва. Але ще за життя гетьмана Хмельницького ті наші елементи, що не розуміли в чім лежить сила української державності, почали брати верх, і власне через такі елементи в дальшій нашій історії нарід наш перестав існувати, як державна нація. І хоч як багато є в нас високих прикмет людської гідності, і хоч маємо стільки глибокого християнського почуття та стільки здібностей до культурної праці, то над нами, на наших власних землях панують всякі хижакі азійського і європейського хову.

І дивно, що такий нарід, як наш український, який і в найтяжчих обставинах вміє давати собі раду, вміє на тернистим шляху змагати до чогось вищого, ще до цього часу не спромігся викувати в собі сили духа державної нації. І нині ми є свідками, як сильні світа цього клопочуться слабшими народами, як поляки, чехи та інші, а за нас навіть ніхто не згадає, дарма, що наш нарід посідає духа високої культурності, людяності й християнства. Розумні історики напевне запишуть наше останнє століття до найтемніших із усіх століть і періодів.

На вищість нашого народу сильні світа цього не звертають ніякої уваги, бо кому треба людяної вищості в нинішнім столітті? І тому, що наш нарід по минулій великій війні не спромігся виступити добре зорганізованою збройною силою проти своїх займанців, яких сильні світа цього зробили панами долі українського народу, то ці сильні світа цього й нині, мабуть, мають переконання, що нарід наш спокійненько та без спротиву прийме нових панів займанців.

Виявити свою силу.

Наш нарід сромагався поки що лише на словесний спротив, у формі протестів і петицій, а такого спротиву ніхто нині не боїться й не слухає. Хто нині з народів хоче жити як державна нація, мусить по за своїм хотінням поставити свою солідну національну єдність — і свою добре зорганізовану силу.

І чого то наш нарід не здобував, коли пробував своїх сил! А чомусь не потрафив осягнути того, чого йому найбільше потрібно для існування: зрозуміння, як можна, а як

Куток мови

CEREAL — зерновий; зерно, каша; **VEGETABLE** — повний життя; зеленина, городина, ярина. Домашні хазяйки, йдучи на закуплю харчів, не можуть в Америці вининути поданих в наголовку слів. Тому з ними греба безумовно запізнатися і їх собі присвоїти. Але треба теж знати і їх значіння в українській мові тому, хто по українськи говорить.

Хто мав нагоду познайомитися з латинською мовою, тому легко привикнути до слова „CEREALIA“, від которого пішло англійське „CEREAL“ з виговором „сіріал“. Воно означає все, що відноситься до зерна, отже, як прикметник воно значить **зерновий**, збіжжений. З прикметника воно переходить на іменник, головню в числі багатьох „CEREALS“ і значить тільки, що зерно, збіжжя, і відноситься головню до таких зерен, з котрих ми робимо крупи або кашу. Отже такими „сіріалс“ є крупи з пшениці, ячменю, кукурудзи, вівса, рижу, і пшоно. До „сіріалс“ треба теж зарахувати оті кришки, що їх тепер виробляють з зернової муки, як „корнфлейкс“, „гвіткори“, „гвітіна“, „лофдрайс“, „овтміл“ і багато інших, які свіжо появляються на ринку. Все те в нашій по-

АМЕРИКАНЦІ ПОМАГАЮТЬ ПОТЕРПІВШИМ ВІД ВІЙНИ В 20 КРАЯХ.

ВАШИНГТОН. Голова Воєнно-Допомогової Комітету Ряди Президента, Джозеф Е. Дейвіс, заявив, що від того часу, як в 1939 році німці напали на Польщу, американці зложили на допомогу потерпівшим від війни більше як 175,000,000 доларів, а помагають людям з 20 країн. Дейвіс говорив це в зв'язку з магатю людям з 20 країн. фонду в жовтні цього року.

Голова згаданого комітету оголосив, що американське громадянство зложило на поміч потерпівшим від війни няттю є каша, бо роблене з зернового матеріалу. Друге слово, таксамо часто вживане, це „VEGETABLE“. Воно відноситься як прикметник до всього **животворного**. В значінню іменника це по українськи **ростина**. Але, коли ростина надається до їдженія, тоді це або **зеленина**, **городина**, **городовина**, або ярі збіжжя, отже **ярина**. Так як „сіріалс“, так і „веджетебелс“ радше вживається в числі багатьох, ніж в одиничній. Коли говориться про зупу, чи юшку, то варт призначитися до вживання українського слова: **ростина** чи **ярина** чи навіть **овочева зупа**, замість „веджетебл сун“.

громадянам чужих країн по-важну суму грошей, які, крім тих, що дав на ту ціль Американський Червоний Хрест, розділено ось так:

Китай 20,000,000 доларів, СРСР 30,000,000 дол., Франція 4,500,000, Польща 9,000,000 дол., Велика Британія 40,000,000 дол., Палестина 12,000,000 дол., Югославія 2,000,000 дол., Греція 12,000,000 дол.

З американського воєнного допомогового фонду давано поміч воєнним втікачам, воєнним полоненим і членам

збройних сил Норвегії, Голандії, Чехословаччини, Бельгії, Італії, Данії, Литви, Латвії, Люксембурга, Філіппін, Албанії й Естонії. — (OBI).

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

Чи Ви Мамуня чи Доня,

ОДНО Є ПЕВНЕ, що Ви обидві знайдете футер до Вашої впадоби у виробництві Михайла Туранського.

Бо у Михайла Туранського є найбільший вибір найкращих футер у найновіших модах по найдешевших цінах.

Мами дізнали вартість і витривалість футер виробу Михайла Туранського ще 25 літ тому. Томуж вони тепер приходять зі своїми дочками до Михайла Туранського, бо вони знають, що дістануть повну вартість за свої гроші.

КУПУЙТЕ — з — ДОВІР'ЯМ — у —

MICHAEL TURANSKY
350 Seventh Ave., New York City
Between 29 & 30 Sts. 16th Floor. L.Ackerman 4-0973

ГОДИНИ:—Отворено щодня до 6. години ввечір.
—в четвер до 8. години ввечір
—в суботу до 5. години пополудні

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ
ДЛЯ ВІДДІЛІВ 14, 27, 76, 133, 152, 219, 230, 272, 322, 359, 371, 413, У. Н. СОЮЗУ З НЮАРКУ ТА БЛИЗЬКОЇ ОКОЛИЦІ!
Просимо урядників і членів поданих тут відділів прийти кінчею на

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
які відбудуться
В НЕДІЛЮ, 12. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 12, 1944)
в 3. годині пополудні
В ЮКРЕЙНІЕН СЕНТЕР НА ВІЛІЯМ СТРІТ, НЮАРК.
На зборах будуть присутні головні урядники, а також організатор У. Н. Союзу А. Маланчук. Зогляду на те, що за два місяці вже скінчиться Золотий Ювілей У. Н. Союзу, то саме на зборах буде обговорена справа поселення ювілейної кампанії за приєднування нових членів у цих двох місяцях. 212,7,20

НОВА ДОМІВКА
SEABOARD FINANCE CORPORATION
Spruce Street at Adams Avenue
Scranton, Pa.

Чотири роки втримували ми бюра в будинку First National Bank Bldg. Бюра відкрито 16. жовтня 1940. р. Успішний зріст бізнесу і чимраз більше число людей, які приходять до бюра за обслугою, виказали потребу розширити офіс. Тому ми перенеслися до нової домівки. Нове приміщення буде вигідніше і для публіки, бо наші бюра знаходяться на першому поверсі, отже такти при землі. Ми вважаємо собі за честь і за наш привілей, коли Ви прийдете до нас та оглянете наші нові офіси. Ми не жалували витратів, щоб якнайкраще поставитися. Будемо ідати на Вас уже завтра або в найближчих днях. Купуйте Бонди і приєднуйте Перемогу!

SEABOARD FINANCE CORPORATION
SPRUCE STREET AT ADAMS AVENUE
SCRANTON, PENNA.
PHONE 8396 C. E. SEBRING, Mgr.

не можна визволити себе й стати державною нацією. А гаке визрозуміння осягнули багато народів, з меншими здібностями, з меншим від нашого таланом. Чомуж? — А тому, що ми не спробували своїх сил; що ми забагато давали себе дурити й баламутити чужій пропаганді, чужим агентам, які знають нашу душу, нашу мову та знають, як забивати клин в нашу національну єдність і в наші національні змагання. Своєї сили доброї волі й свого найкращого хисту в відношенні до найважливішого свого інтересу — реалізації своєї найвищої ідеї — наш нарід ще не виявив. А вже крайніша пора, щоб на це велике діло спромігся й до нього всіма силами змагав.

Українсько-Американський Допомоговий Комітет.
Всі запити слати на адресу: UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
847 N. FRANKLIN STREET PHILADELPHIA 23, PA.
Донлендс, Саск., 20. X., 1944.

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ
— I —
БАЛЬ
— дає —

ЗЕДНАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ КРУЖОК
З НЮ ЙОРКУ
ВИСТУПАЄ
п. Стефан Попіль Олескевич
український артист-віртуоз скрипак.
п-на ОЛЬГА ДМИТРІВ при піані
у **WEBSTER HALL.**
119 E. 11TH ST. NEW YORK, N. Y.
Nov. 23, 1944
(THANKSGIVING DAY)
в годині 6 Р. М. Вступ \$1.20 (tax Incl.)
На Баль 8 Р. М. " 90 (tax Incl.)
Орхестра ІОСИФА ШІГУРА

РІК ЮВІЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ З ПРИВОДУ 50-ЛІТТЯ У. Н. СОЮЗУ ЗАКІНЧИТЬСЯ З ДНЕМ 30-ГО ГРУДНЯ 1944. Р. ТИМСАМИМ ОСТАЄТЬСЯ ВЖЕ ТІЛЬКИ 50 ДНІВ ДО ЗАКІНЧЕННЯ ЦЕЇ КАМПАНІЇ. ЧИ ВАШ ВІДДІЛ СПОВНИВ УЖЕ СВОЙ ОБОВ'ЯЗОК СУПРОТИ БАТЬКА-СОЮЗУ В ЦЬОМУ РОЦІ ЙОГО ЗОЛОТОГО ЮВІЛЕЮ? ЧИ ПРИБДВАВ УЖЕ ВАШ ВІДДІЛ ДЛЯ СОЮЗУ ПРИНАЙМНІ ТЕ ЧИСЛО ЧЛЕНІВ, ЯКЕ БУЛО ВАМ ПРИЗНАЧЕНЕ? ЯКЩО НІ, ТОДІ СПОВНИТЬ ЦЕЙ ОБОВ'ЯЗОК ШЕ ДО КІНЦЯ РОКУ! ДІСТАНЬТЕ ПРИЗНАЧЕНЕ ЧИСЛО НОВИХ ЧЛЕНІВ ОБОВ'ЯЗКОВО, КОНЕЧНО! НЕ ДОПУСТИТЬ ДО ТОГО, ЩОБ У СПИСІ ЮВІЛЕЙНИХ СОЮЗОВИХ ПРАЦІВНИКІВ БРАКУВАЛО ВАШОГО ВІДДІЛУ!

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS.

Classified Department—Ergen 4-0237—Byant 9-0562

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущі робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядженості. При перенесенні до менше суцільних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтєд Стейтс Емплоїмент Сервіс“. „Критичні“ робітники потребують теж обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Досвід непотрібний

ЯК ПОРТЕРІВ І РОБІТНИКІВ

ДОБРА ПЛАТНЯ ПОСТІЙНА РОБОТА

Робітники з важкої воєнної роботи мусять мати доказ звільнення.

FEDERAL

TELEPHONE & RADIO CORP. 591 BROAD ST., NEWARK, N. J.

JOHN WANAMAKER

має роботи для MARKERS & CHECKERS STOCK MEN & BOYS

Мусять уміти читати говор. по англ. Голоснитсь Personnel office, 12th St. 9th Street & Broadway, N. Y.

JOHN WANAMAKER

має роботи для MARKERS & CHECKERS

Мусять уміти читати говор. по англ. Голоснитсь Personnel office, 12th St. 9th Street & Broadway, N. Y.

ФАБРИЧНИХ РОБІТНИКІВ

ДОСВІД НЕ ПОТРІБНИЙ ДОБРА ПЛАТНЯ

Інтерв'ю 8. рані—5. пополудні. U.S.E.S. Прямий залучення

PEQUANAC RUBBER CO.

МАЙН СТ., БУТЛЕР, Н. Дж. ДОМАШНЬОГО РОБІТНИКА робити кілька днів тижнево або цілий час. Mrs. Rose, Hotel Park Crescent, 87th St. & Riverside Drive, N. Y.

В АНГЛІ ЗНИЩЕНО БАГАТО ПАМ'ЯТНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Повернувшись недавно з Лондону директор Метрополітанського Музею Краєвих Штук в Нью Йорку, Френсіс Н. Тейлор, сказав, що краще мистецтво в Англії потерпіло від війни багато більше ніж у Франції та Італії. Ф. Тейлор є членом Американської Комісії Збереження Об'єктів Красного Мистецтва й Історичних Памяток на теренах, де ведеться війна. Він говорить в своєму звіті, що у Франції й Італії славні збірні мистецьких об'єктів майже зовсім не потерпіли від війни.

Щодо Англії, то Ф. Тейлор сказав, що там знищено велике число історичних пам'яток, які мали дуже велику вартість. Наприклад, в Англії ушкоджено 4,000 історичних церков, а 2,800 знищено до той міри, що з них навіть сліду не лишилося. Крім церков в Англії знищено багато інших історичних пам'яток.—ОВІ.

ЯКІСТЬ ОЛИВИ НА ОПАЛ НЕ ПОГІРШАЛА.

ВАШИНГТОН. — Заступник Адміністратора Петролію, Релф К. Дейвіс, запевнив всіх тих, що ogrивають оливою доми на східній побережжя, що „не журились“, бо якість оливи на опал не погіршала. Дейвіс сказав, що „заходами адміністратора петролію переведено наукову аналізу оливи на опал, яка показала, що її якість є така сама, як була в попередніх роках, коли також бракувало оливи на опал.—(ОВІ).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ШКОЛЯРСЬКА ДУША

Андре Теріє.

Одного разу по обіді їмлице того жовтневого дня я бачив, як вергалися гімназисти до заведення Ляканаля. Це порядний шмат дороги від залізничного двірця Бур ля Рень аж до гімназії. Школярі йшли сводино за собою в густій імлі вулицею, що веде до шкільного будинку, декотрі самі, інші з супроводі своїх матерей, що несли для них всякі пакунки. Між цими останніми було вже багато юнаків, ще трохи незграбних, але вже з маленьким „мохом“ на горішній губі. Матері голосом тихим та дбайливим давали їм багато дрібних порад щодо білля й шадження поживи. Юнаки з шапкою глибоко стягнутою на вуха, з розсіяним поглядом, відповідали тільки лаконічним рухом бороди, а було добре видно, що їхні думки блукають кудись інде, далеко, що вони займаються речами, про існування яких материнське піклування не мало ані поняття.

В цій критичній віці, коли хлопчик пробуджується в юнака, батьки та матері думають, що знають до найменших відтінків душу своїх дітей, вірять тільки у привиди. Передовсім, вони здебільша не бачать їх, коли ростуть, не спостерігають скритої праці, що перемінює куклу з мотилля, а думають, що мають перед собою десятилітнього хлопчину, в думках якого вони читали наче в книзі. А описі, якимсь дивом забувають, що вони самі колись мали п'ятнадцять років та який неспокій находив тоді на них, які прояви туги всилувалися тоді в їх мозок, які зацікавлення полювали їх душу. Щоб пояснити собі душевний розвій своїх дітей, вони мусять передовсім вдуматись у душевний стан, в якому були вони самі підчас власної молодості, а тепер вони вже про це не думають.

Щодо мене, то цей поворот школярів викликав у мені колишні інтимні спомини і я був би побився об заклад, що існує безодня між цими юнаками з очима великих мрій і між їхніми матерями.

Я бачив знову свою стару, провінціалну школу з покрівлею в чотири кути, над якою стояла маленька вежа; подвіря виспане дрібненькими камінчиками, кругом коридори наповнені тяжкими різьбами; вовкі кляси у приземелі і я знов бачив себе в уяві, як вертаюсь туди подібного імлістого жовтневого дня.

Не знаю вже певно, чи я був тоді у третій чи в другій класі, але пригадую собі дуже добре, що мені саме тоді минуло п'ятнадцять літ і що я думав про все інше, тільки не про „Ліяуду“ і про грецьких трагіків. В тім часі заіхав до нашого містечка цирк, де три іздіти на конях, три сестри: Вільгельміна, Кароліна і Христіна полюнили серця всіх мужчин. Принада та краса двох старших наповняла нас подивом, нас — учнів; але їхній вік та високе становище

віддалявало їх занадто від нас; вони морочили нам голови тільки посередньо. Зате не так було з Христіною, що мала ледви п'ятнадцять літ. У ній ми всі більш-менш були закохані. Коли вона появлялась в цирку на своїм червоно-гнідм коникові, ми мали очі тільки для неї. Пружним та легеньким рухом випрямлювалась вона у своєму сиділі. Її трікот червоної барви окружав її елегантне тіло, чудової форми, асним голосом підбадьорувала свого коня, що пускався бігцем, опісля навскоки. Тоді вона, нахилившись вперед, летіла наче казковий мотиль; газова суконка підіймалась, нагайка миготіла в повітрі, голову вона мала прикрашену дідемом із жовтих паетінок а уста заокруглені у агірдлий усмішку усміхались при звуку дрібних монет, що наче дощ, падали на миску. Виблизувала, наче стріла, червоном папером, обречем, вискакувала знову коневі на хребет та пучками пальців посилала поцілунки захопленій публіці. Її боготворив мовчки, снілась вона мені кожної ночі, а всі мої гроші, що я діставав на цілий тиждень, випливали до каси цирку.

Купуйте воєнні бонди. Ціна 30 ц. один. Гетьман Мазепа на коні. Засвітали козаченьки. Тарас Шевченко — Кобзар. Христос добрий пастир. Серце Пресвятої Діви Марії. Серце Ісуса Христа. Вашингтон і Лінкольн. Бетси Росс шне Американський прапор. Мала дівчинка. Зимовий вид — вихали на прогулку. Діти, що їх ангел стереже. Різні форми Американської армії з прапорами. Статуя Свободи і Американський прапор. Ой, як мені мені мати до керниченьки. „Родство Твоє, Христе Боже наш“. Тайна вечеря. Пречиста Діва Марія. Матір Божя Неустаючої Помочі. Молитва Христа на Оливній горі. Чудовий вид фарми. Ангели витають Ісуса Христа. Свята Родина. Святій Йосиф. Свята Тереса. Святій Николай. Весна. Фарма, зимовий вид. Побіда і спокій. Гарний вид фарми. Діти вихали на прогулку.

КОШИЧКОВІ КАЛЕНДАРІ. Чудова різьблена вироб в кольорах з кошачками напереді. Ціна 50 ц. один. Ісус Христос як Пастир з вівцями. Мати Божя неустаючої помочи з маленьким Ісусом. Чудовий краєвид з хатою над річкою і оленем. Замовлення слати на адресу: „СВОБОДА“ P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 1072. Люнатиче божевілля.

Comic strip panels with text: DUM-DUM--DUM-DUM! THE BEASTS GROWLED IN OMNINOUS CHORUS. GET MORE SHE'S KILL. DUM-DUM--DUM-DUM. AS THE FULL MOON ROSE AND CLIMBED IN THE SKY, THE GORILLAS GAZED UP IN WORSHIPFUL AWE. WHEN THE MOON REACHED ZENITH, THE GORILLAS WOULD CELEBRATE THEIR TRADITIONAL DUM-DUM RITE BY SHEDDING BLOOD. PREFERABLY THE BLOOD OF FEMALE HUMANS. AND NOW--- ...TISO LED FORTH HIS BAND TO SEIZE VICTIMS FOR THEIR HORRIBLE SACRIFICE.

лосом підбадьорувала свого коня, що пускався бігцем, опісля навскоки. Тоді вона, нахилившись вперед, летіла наче казковий мотиль; газова суконка підіймалась, нагайка миготіла в повітрі, голову вона мала прикрашену дідемом із жовтих паетінок а уста заокруглені у агірдлий усмішку усміхались при звуку дрібних монет, що наче дощ, падали на миску. Виблизувала, наче стріла, червоном папером, обречем, вискакувала знову коневі на хребет та пучками пальців посилала поцілунки захопленій публіці. Її боготворив мовчки, снілась вона мені кожної ночі, а всі мої гроші, що я діставав на цілий тиждень, випливали до каси цирку.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

СПРАВЛЕННЯ ОШИБКИ. Дня 13. жовтня 1944 року помер у 58. році життя ПЕТРО ПАСТЕРНАК, член 225. відділу У. Н. Союзу в Деслойд, Мо. До У. Н. Союзу вступив в 1918. Покійний походив з села Оралія, пов. Дрогобицький, Західна Україна. Полянина у смутку жону Марію, дочку: Аяну, Паю і Касю, сестра Стефана, вусон: Івана, Михайла і Давида, братів Івана і Стефана тут в Америці. Похорон відбувся 16. жовтня з дому Калюби Chulick, 1715 St. Jefferson Ave., St. Louis, Mo. до української гр.-кат. церкви на 18. вулг на останню Богослуження, а відтак на цвинтар св. Петра й Павла в Ст. Луїс. — В. Д. П.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

КОЛЯДИ — ЩЕДРІВКИ — на — РІЗДВО ХРИСТОВЕ — на — БОГОЯВЛЕННЯ з додатком пісень страстних, воскресних і інших пісень церковних. Ціна 35 центів. Замовлення араз з цілісністю слати до: „Svoboda“ P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

РАЧЕСТЕР, Н. Дж. — Сестр. Родж. Пресс. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбуваються в неділю, 12. листопада, в галі церковній, точно в годині 3. пополудні. Просимо членів явнитись на означений час, бо місячні відкриті справи до вирішення. Буває вибір кандидатів на уряд на 1945 рік. Приходять і привільні зібрання нових членів, а ми їх радо приймемо. — За уряд: Евдокія Герула, пресд.; Анастасія Гришак, кас.; Марія Ходак.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

РАЧЕСТЕР, Н. Дж. — Сестр. Родж. Пресс. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбуваються в неділю, 12. листопада, в галі церковній, точно в годині 3. пополудні. Просимо членів явнитись на означений час, бо місячні відкриті справи до вирішення. Буває вибір кандидатів на уряд на 1945 рік. Приходять і привільні зібрання нових членів, а ми їх радо приймемо. — За уряд: Евдокія Герула, пресд.; Анастасія Гришак, кас.; Марія Ходак.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ІРОНДЕКУОІТ, Н. Дж. — Meeting of the Taras Shevchenko Society will be Sunday, Nov. 12, at 2:00 P. M. at the Ukrainian Hall at Knapp and Dix Sts. Members are urged to be present as many important matters will be discussed. — D. Korhybo, Pres.; W. Hussar, Sec.; J. Yanne, Treas.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ШКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє всіх своїх членів і членів, що місячні збори відбуваються в неділю, 12. листопада, в Домі Владілі У. Н. Союзу, 845 N. Westside Ave., в 12. год. пополудні. Прияність усіх членів і членів, є колюча. — Т. Шпікула, секр.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

НАШЕ ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ. Далеко більше ніж інтерес у справах нашого звання є наше заінтересування служити людству. Ми можемо не зваяти на фінансові умовини, бо ми переконалися, що служити добре приносить власну нагороду, дотикальну і недотикальну. STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne Phone: BErgen 4-5989 Bayonne 3-0540

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

Всі часті ДО НАПРАВИ ПЕЧЕВІ вуглевих, газових, нафтових, ogrивачів парово й гарячого водою, як також усіх нові печі можете дістати у STOVE MFRS CORP., 182-186 Mulberry St., Newark 1, N. J.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ПРОДАЮ ДОМИ, ФАРМИ, РЕСТОРАНИ, САДУНИ, БУЧЕРНІ, ГРОСЕРНІ в ріжкого рода бизнес. Подогоджую нотаріальні справ, Продаю ріжкого рода аскурацію PETER BARTKIW Real Estate & Insurance Broker Notary Public 309 E. 14. St., New York, N. Y. Phone AL 4-8254

БОЛІНІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набрядкі жовті, болоні ноги, флебіт (запалення жолі), напухлі або болоні коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лічимо новими європейськими методами без операції. Лікує згубинні літок і мотилля. Офісові години: в понеді і четверді від 1. до 8:30 веч.; ват. і пят. від 1. до 6. веч.; в серед. і субот. від 1. до 3. веч. В неділі і свята нема урядових годин.

Dr. L. A. BENLA

320 W. 86 St., New York City. Більшою Бродвею. ENdicott 2-9178 СПЕЦІАЛІСТ В БОЛНО НІГ.

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Тепер є небувала нагода для всіх, хто терплять не меломанія шлунока й випробували коштуваті ліки й зели, а не найшли полегші. Тим усім поручаємо саробувані даром Зела Мілертон, котрих не зарпорується ні зарпорується, а споживається в натуральній формі. По вижитті пробки переконається, як скучно діють в недомоглих таких, як кваси шлунока, газу, нестерпність, запір, брак апетиту, біль голови й інші недомогання, котрі походять зо злого травленя. Щоби переконатися, пишіть по пробку.

Спеціальна Оферта по зменшених цінах.

[] \$1.00 за 1 коробку Мілертону [] \$1.50 за 2 коробки Мілертону [] \$2.00 за 3 коробки Мілертону. Пишіть за злідами Мілертону у вашій сучасній аптеці, а як там його не мають, то пишіть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. BOX 628, NEWARK 1, N. J. Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ці ціни важкі лише при замовленні просто з головного офісу.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ. Анна Антонів. 174 JOSEPH AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

Д-р ВОЛОД. ТАЩИЦЬ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 690 S. 19 ST., NEWARK, N. J. Tel.: Essex 3-5066 Урядові години: Від 1 до 3 пополудні від 6 до 8 вечір. В неділі згідно з умовою.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

МИРОН ЛИТВИН І СИН УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ Обслуга шира і чесна 801 SPRINGFIELD AVENUE, corner Harrison Place IRVINGTON, N. J. Phone: ESsex 3-9090

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН і вище ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ KANAI KAIN FUNERAL HOME 433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК зарпуджує погребани по \$150 ціні так низькій як ОБСЛУГА НАРІКРАЩА. JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-8568

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y. Tel.: MErose 5-6577